وارلیق
VARLIQ
Dil, Ədəbiyyat, Mədəniyyət və Cəmiyyət Araşdırmaları Dərgisi
Dil, Edebiyat ve Toplum Araştırmaları Dergisi
Journal of Language, Literature, Culture and Social Studies
İkinci Dönem. Sayı: 2025: 42(4), ss. 7-8
Telif Haqqı©Varlıq Dergisi

سونوش:

دوکتور جواد هیئت ۱۰۰ یاشیندا

• دکتر محمدرضا هیئت

تورک دونیاسی‌نین اؤنملی دوشونجه و بیلیم آداملاریندان بیری اولان پروفسور دوکتور جواد هیئت‌ین دوغومونون ۱۰۰-جو ایلی، گونئی آذربایجان تورکلری‌نین دیل، کولتور و کیملیک مجادله‌سی‌نین سیمگه‌لریندن بیری‌نین میراثینی یئنیدن دگرلندیرمک اوچون اؤنملی بیر فرصت یاراتماقدادیر. طب آلانینداکی باشاریلاری، تورکولوژی ساحه‌سینده‌کی چالیشمالاری و اؤزللیکله وارلیق درگیسی اطرافیندا آپاردیغی کولتورل فعالیتلری، اونو مودرن تورک دوشونجه حیاتی‌نین دا اؤنملی شخصیتلریندن بیری حالینا گتیرمیشدیر.

۱۹۲۵-جی ایلده تبریزده دونیایا گلن جواد هیئت، حیاتی‌نین ارکن دؤنملریندن اعتیباراً هم علمی هم ده کولتورل آلانلاردا بؤیوک بیر فعالیت ایچینده اولموشدور. تبریز، تهران و ایستانبول‌داکی تحصیل ایللری، اونون دوشونسل (فیکری) اوفقونون گئنیشله‌مه‌سینده بلیرله‌ییجی اولموش؛ اؤزللیکله تورک دیلی و کولتورو اوزرینه ایلگی و دقتی‌نین درینلشمه‌سینه شرایط یاراتمیشدیر. جراحلیق آلانیندا اولوسلار آراسی مقیاسدا سایغین بیر قونوما (موقعیته) چاتماسینا باخمایاراق او، حکیم اولماقلا بیرلیکده تورک دیلی، ادبیاتی و کولتورو اوزرینده اورکدن چالیشان بیر آراشدیرماجی، فیکیر آدامی و کولتور معماری اولاراق دا تانینمیشدیر.

جواد هیئت‌ین ان قالیجی خیدمتلریندن بیری شبهه‌سیز ۱۹۷۹-جو ایلده قوردوغو وارلیق درگیسی‌دیر. ایران‌دا تورک دیلی‌نین رسمی آلاندا یاساقلاندیغی بیر دؤنمده یاییملانماغا باشلایان بو درگی، قیسا سوره‌ده گونئی آذربایجان تورک آیدینلاری‌نین ان اؤنملی کولتورل پلاتفورملاریندان بیری حالینا گلمیشدیر. وارلیق، بیر ادبیات و کولتور درگیسی اولماقلا یاناشی،

تورک دیلی‌نین قورونماسی، گلیشدیریلمه‌سی و علمی بیر تمل اوزرینده اینجه‌لنمه‌سی اوچون اولوشدورولموش اؤنملی بیر دوشونجه آلانی اولموشدور. درگی آراجیلیغی ایله یاییملانان مقاله‌لر، کیتابلار، آراشدیرمالار، تارتیشمالار و کولتورل دگرلندیرمه‌لر، تورک کیملیگی‌نین و تورکجه‌نین یاشادیلماسی باخیمیندان تاریخی بیر رول اوینامیشدیر.

دوکتور جواد هیئت‌ین دوشونجه دونیاسی‌نین تمثیلینده ایدئولوژیک شعارلاردان اوزاق، علمی یؤنتمه دایانان بیر یاناشما مؤجوددور. او، تورک دیلینی و کولتورونو مدافیعه ائدرکن تاریخی، فیلولوژیک و کولتورل وئریلری اساس آلمیشدیر. تورکولوژی آلانیندا قلمه آلدیغی اثرلر، اؤزللیکله ایران و آذربایجان ساحه‌سینده تورک دیلی‌نین تاریخی، لهجه‌لری و ادبی میراثی اوزرینه آپاریلان چالیشمالار آچیسیندان اؤنملی بیر رفرانس ماهیتی داشیماقدادیر.

جواد هیئت‌ین فعالیتلری، عینی زاماندا کولتور حرکتی‌نین یارانماسینا دا اؤنجولوک ائتمیشدیر. اونون اطرافیندا یارانان انتللکتوئل چئوره، گونئی آذربایجان تورک آیدینلاری‌نین یارادیجیلیغیندا دا اؤنملی بیر رول اوینامیشدیر. وارلیق درگیسی، بو چئوره‌نین فیکیلرینی پایلاشابیلدیگی و یئنی نسیللره چاتدیرابیلدیگی بیر پلاتفورم اولاراق ایللر بویونجا وارلیغینی سوردورموشدور. بو باخیمدان دوکتور جواد هیئت‌ین چالیشمالاری بیر کولتورل اویانیشین پارچاسی اولاراق دا دگرلندیریلمه‌لی‌دیر.

دوغومونون ۱۰۰-جو ایلی وسیله‌سی ایله حاضیرلانان بو اؤزل سایی، داها چوخ دوکتور جواد هیئت‌له خاطیره‌لری ایچرمکده‌دیر. بو خاطیره یازیلاری عینی زاماندا اونون حیاتی، دوشونجه‌لری و علمی ارثی حاقیندا دا دقته‌دگر بیلگیلر سونماقدادیر.

بوگون دوکتور جواد هیئت‌ی آنماق، اصلینده اونون تمثیل ائتدیگی دگرلری و معنوی ارثی یئنیدن خاطیرلاماق آنلامینا گلمکده‌دیر. بو خاطیره‌لر و دگرلندیرمه‌لر عینی زاماندا گله‌جک نسیللر اوچون ده اؤنملی بیر ایلهام قایناغی ساییلیر.

وارلیق درگیسی‌نین داوامچیلاری اولاراق، دوکتور جواد هیئت‌ی سایغی و مینّتله آنارکن، اونون اورتایا قویدوغو معنوی میراثین گله‌جک نسیللر طرفیندن یاشادیلاجاغینا اینانیریق ■